

ศึกษาวิเคราะห์ชีวประวัติและบทบาทของพระธรรมวรจารย์ (แบน กิตติสาร) :

ศึกษาเฉพาะด้านการส่งเสริมการสาธารณูปการ

An analytical study of Phradhammawarachan

(Baen Kittisaro's) life and role : a study of public benet promotion)

โดย...พระวศิน จานมงคล

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้
 ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕
 ๒) เพื่อศึกษาชีวประวัติและบทบาทด้านการส่งเสริมการสาธารณูปการของพระธรรมวรจารย์ (แบน กิตติสาร) และ ๓) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าบทบาทด้านการส่งเสริมการสาธารณูปการของพระธรรมวรจารย์ (แบน กิตติสาร) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในชั้นปฐมภูมิคือพระไตรปิฎก และเอกสารชั้นทุติยภูมิคือตำราวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ลำดับขั้นตอน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คำสำคัญ : ศึกษาวิเคราะห์/ชีวประวัติ/บทบาท/การส่งเสริมการสาธารณูปการ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การส่งเสริมการสาธารณูปการ เป็นการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและ

ศาสนสถาน เพื่อให้มีความมั่นคงถาวรและปลอดภัยเหมาะสมแก่การประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชน ตลอดจนเพิ่มศาสนวัตถุและศาสนสถานให้เป็นหลักฐานของพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นสถานที่อบรมพุทธศาสนิกชนให้เป็นผู้ยึดมั่นในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้เป็นคนดีที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป การส่งเสริมการสาธารณูปการเป็นการรวมกิจการคณะสงฆ์ ตั้งแต่การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถาน กิจกรรมอันเกี่ยวกับวัด คือ การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิก และการขอพระราชทานวิสุงคามสีมา การยกวัดร้างเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา การยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง การสาธารณูปการเป็นงานสำคัญ โดยเฉพาะ เป็นงานละเอียดอ่อน เป็นงานประณีต ท้องถิ่นและพระศาสนา

๒. พระธรรมวรจารย์ (แบน กิตติสาร) วิทยฐานะ ป.ธ. ๕, น.ธ. เอก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศ รักษาการเจ้าอาวาสวัดสิรินธรเทพรัตนาราม ในพระราชูปถัมภ์ ท่านได้สร้าง

ผลงานอันเป็นรูปธรรมมากมายที่เป็นประโยชน์อันไพศาลต่อคณะสงฆ์ และประชาชนทั่วไป ท่านมีความอดทนและความเสียสละเป็นเลิศ โดยเฉพาะความเสียสละ ท่านมีความเสียสละสูงอย่างมากยากที่ใครจะเทียมได้ และท่านยังปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยบทบาทของพระสังฆาธิการ คือ ๑) ด้านการปกครอง คือ การดูแล การคุ้มครอง การระวังรักษา ๒) ด้านการศาสนศึกษา คือ การศึกษา พระปริยัติธรรมและการศึกษาอื่น ๆ อันสมควรแก่สมัย ๓) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลหรืออุดหนุนสถาบันการศึกษา หรือบุคคลผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน ๔) ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา คือ การทำให้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแพร่หลายออกไป น้อมนำเอาหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติ ๕) ด้านการสาธารณูปการ คือ การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานของสงฆ์ เช่น โบสถ์ วิหาร และ ๖) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ คือ การจัดกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ การเกื้อกูลสาธารณสมบัติ การเกื้อกูลประชาชน หรือสรรพสัตว์

๓. บทบาทการส่งเสริมการสาธารณูปการ พระธรรมวราจารย์ (แบน กิตติสโร) ได้ใช้การสาธารณูปการเป็นเครื่องมือ อันเป็นเทคนิควิธีการในการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไป โดยมีการส่งเสริมการสาธารณูปการใน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการสร้างวัด โดยได้ก่อตั้งและก่อสร้างวัดในปริมณฑลและต่างจังหวัดขึ้นเพื่อสนับสนุนวัดให้มีความมั่นคงและศาสนวัตถุที่มั่นคงถาวรและปลอดภัยต่อการประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพระภิกษุ

สามเณร และประชาชนชาวพุทธ นอกจากนี้ การสร้างวัดยังมีวัตถุประสงค์เพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลแก่ผู้ที่สิ้นชีวิตไปแล้ว ทั้งยังเป็นการเชิดชูเกียรติแก่บุคคลที่สมควรได้รับเกียรติ การสร้างวัดเท่ากับเป็นการสร้างสถานศึกษาสรรพวิทยาให้แก่พระภิกษุ สามเณร และประชาชน ๒) ด้านการบูรณปฏิสังขรณ์ ท่านเป็นพระเถระที่มีความกตัญญูเป็นเลิศ ท่านตอบแทนพระคุณแด่เกิดด้วยการเดินทางกลับไปบูรณปฏิสังขรณ์วัดเกาะจาก ซึ่งเป็นวัดที่ท่านได้บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ พร้อมทั้งอุทิศตนบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่าง ๆ ภายในวัด และนำความเจริญด้านการศึกษาเข้าสู่แดนเกิดของท่าน โดยการพัฒนาโรงเรียนวัดเกาะจากและสร้างโรงเรียนโศภนคณาภรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาสู่กุลบุตรและกุลธิดา ได้ทำการจัดสร้างอาคารเพิ่มเติมตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เข้าสู่ชุมชนบ้านเกาะจากด้วย ๓) ด้านประติมากรรม ท่านมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้สร้างพระพุทธรูปมากมายองค์ ท่านอาศัยคติความเชื่อว่าการสร้างพระพุทธรูปนั้นไม่ใช่การสร้างรูปเหมือนของพระพุทธเจ้า แต่เป็นการสร้างสัญลักษณ์แทนพระพุทธองค์ ดังนั้นลักษณะพระพุทธรูปในแต่ละสกุลช่างและแต่ละสมัยจึงแตกต่างกัน แต่การสร้างพระพุทธรูปมาของท่านจะมีสัญลักษณ์สำคัญที่บ่งบอกกว่านั้นเป็นพระพุทธรองค์ เรียกว่า มหาปฐิสลักษณ์ หรือ ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ เช่น มีขนระหว่างคิ้ว เรียกว่า อุณาโลม มีส่วนของศีรษะสูงขึ้นคล้ายมงกุฎ เรียกว่า อุณหิส หรือ อุษณิษะ หรือ พระเกตุมาลา นอกจากนี้ยังมีรัศมีที่เปล่งประกาย

ออกมาจากพระเศียรของพระพุทธรูปมา ทำให้เป็นตุ่มกลมคล้ายดอกบัว หรือซุงงูขึ้นคล้ายเปลวเพลิง และ ๔) ด้านกวีและวรรณกรรม ท่านมีความชำนาญในการใช้งานเขียนเป็นการสื่อสารเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านภาษา ความหมายของคำ การใช้ภาษาของแต่ละยุคแต่ละภูมิภาค แบบแผนของฉันทลักษณ์แต่ละประเภท ด้านประวัติศาสตร์ พงศาวดาร ตำนาน นิทาน เรื่องราวพื้นเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ นอกจากนี้วรรณกรรมของท่านยังช่วยสะท้อนสภาพสังคม ขนบธรรมเนียม

ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม
ซึ่งจะถูกสอดแทรกอยู่ในงานเขียนแต่ละเรื่อง
ของท่าน จุดประสงค์สำคัญในการเขียนของท่าน
คือ สอดแทรกธรรมะผ่านตัวอักษร เพื่อสอนใจ
ผู้อ่าน และต้องการขัดเกลา ยกระดับจิตใจของ
ผู้อ่านให้สูงขึ้น ทำให้เห็นตัวอย่างของความสุ
ความทุกข์ และปัญหาชีวิต ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ
ชีวิตมากขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้จาก
วรรณกรรมของท่านไปใช้เป็นแนวทางการ
ดำเนินชีวิต

